PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY (EU) 2022/2084

ze dne 25. října 2022,

kterým se mění prováděcí rozhodnutí (EU) 2020/1345, kterým se České republice poskytuje dočasná podpora podle nařízení (EU) 2020/672 na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Rady (EU) 2020/672 ze dne 19. května 2020 o zřízení evropského nástroje pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE) v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 ([1]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Na žádost Česka ze dne 7. srpna 2020 poskytla Rada prováděcím rozhodnutím (EU) 2020/1345 ([2]) Česku finanční pomoc ve formě půjčky v maximální výši 2 000 000 000 EUR s maximální průměrnou splatností patnáct let a s obdobím dostupnosti osmnáct měsíců, aby doplnila vnitrostátní úsilí Česka při řešení dopadů rozšíření onemocnění COVID-19 a reagovat na související socioekonomické důsledky pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné.

(2) Půjčku mělo Česko použít k financování režimů zkrácené pracovní doby a podobných opatření podle článku 3 prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/1345.

(3) Rozšíření onemocnění COVID-19 v Česku imobilizovalo značnou část pracovní síly. To vedlo k opakovaným náhlým a prudkým nárůstům veřejných výdajů v Česku souvisejících s opatřeními uvedenými v čl. 3 písm. a), c), d) a e) prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/1345.

(4) Rozšíření onemocnění COVID-19 a mimořádná opatření, která Česko provedlo v letech 2020, 2021 a 2022 s cílem omezit výskyt onemocnění a jeho socioekonomické a zdravotní důsledky, měly a stále mají dramatický dopad na veřejné finance. Česko vykazovalo v roce 2020 schodek veřejných financí ve výši 5,8 % a veřejný dluh ve výši 37,7 % hrubého domácího produktu (HDP), přičemž na konci roku 2021 se tyto hodnoty zvýšily na 5,9 % a 41,9 %. Podle prognózy Komise z jara 2022 se očekává, že Česko má ke konci roku 2022 vykazovat schodek veřejných financí ve výši 4,3 % a veřejný dluh ve výši 42,8 % HDP. Podle předběžné prognózy Komise z léta 2022 se předpokládá, že se HDP Česka v roce 2022 zvýší o 2,3 %.

(5) Česko dne 22. září 2022 požádalo Unii o další finanční pomoc ve výši 2 500 000 000 EUR, která by dále doplňovala jeho vnitrostátní úsilí vynaložené v letech 2020, 2021 a 2022 při řešení dopadu rozšíření onemocnění COVID-19 a reakci na socioekonomické důsledky tohoto onemocnění pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné. Česko zejména dále prodloužilo a změnilo režimy zkrácené pracovní doby a podobná opatření uvedená v 6. až 9. bodě odůvodnění.

([1]) Úř. věst. L 159, 20.5.2020, s. 1.

([2]) Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2020/1345 ze dne 25. září 2020, kterým se České republice poskytuje dočasná podpora podle nařízení (EU) 2020/672 na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 (Úř. věst. L 314, 29.9.2020, s. 17).

(6) Režim zkrácené pracovní doby, tzv. program „Antivirus“, uvedený v čl. 3 písm. a) prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/1345, byl navržen tak, aby kompenzoval mzdové náklady soukromých zaměstnavatelů, kteří byli nuceni pozastavit nebo výrazně omezit svou hospodářskou činnost v přímém důsledku opatření přijatých orgány veřejné správy (režim „A“) nebo nepřímo v důsledku nepříznivých hospodářských následků pandemie COVID-19 (režim „B“). Jeho právním základem bylo usnesení vlády ze dne 31. března 2020 č. 353, ve znění pozdějších předpisů, a § 120 zákona č. 435/2004 Sb. ([3]), o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Program byl prodloužen a změněn prostřednictvím režimu „A plus“ na základě usnesení vlády ze dne 14. října 2020 č. 1039, jehož cílem bylo poskytnout plnou kompenzaci mzdových nákladů zaměstnavatelům, kteří byli nuceni pozastavit nebo omezit svou činnost v důsledku opatření přijatých orgány veřejné správy. Program byl rovněž prodloužen prostřednictvím několika rozhodnutí vlády, přičemž režim „A“ byl aktivní od 12. března 2020 do 28. února 2022, režim „A plus“ od 1. října 2020 do 31. května 2021 a režim „B“ od 12. března 2020 do 31. května 2021 a od 1. listopadu 2021 do 31. prosince 2021.

(7) První kompenzační bonus pro osoby samostatně výdělečně činné, tzv. program „Pětadvacítka“, uvedený v čl. 3 písm. c) prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/1345, jenž byl zaveden zákonem č. 159/2020 Sb. ([4]), poskytoval osobám samostatně výdělečně činným, které byly nuceny pozastavit nebo výrazně omezit svou hospodářskou činnost nad rámec běžné volatility podnikání v důsledku ohrožení veřejného zdraví onemocněním COVID-19 nebo krizových opatření orgánů veřejné správy, kompenzační bonus ve výši 500 CZK na kalendářní den a osobu. Program „Pětadvacítka“ byl aktivní od 12. března 2020 do 8. června 2020. Program „podzimní kompenzační bonus“, zavedený zákonem č. 461/2020 Sb. ([5]), kterým byl následně změněn výše uvedený program, probíhal od 5. října 2020 do 15. února 2021; v rámci tohoto programu byl poskytován daňový bonus ve výši 500 CZK za každý kalendářní den osobám samostatně výdělečně činným, které byly nuceny pozastavit nebo výrazně omezit svou hospodářskou činnost v důsledku ohrožení veřejného zdraví nebo krizových opatření orgánů veřejné správy. Zákonem č. 95/2021 Sb. ([6]) a souvisejícími nařízeními vlády (č. 154/2021 Sb. ([7]) a č. 188/2021 Sb. ([8])) byla zavedena další změna, tzv. nový kompenzační bonus pro rok 2021, jež byla aktivní od 1. února 2021 do 31. května 2021 a kterou se zvýšila výše daňového bonusu na 1 000 CZK denně. Naposledy změněný kompenzační bonus pro osoby samostatně výdělečně činné, tzv. kompenzační bonus pro rok 2022, zavedený zákonem č. 519/2021 Sb. ([9]), rovněž činil 1 000 CZK denně a byl aktivní od 22. listopadu 2021 do 31. ledna 2022.

(8) Právním základem částečného prominutí odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění splatných osobami samostatně výdělečně činnými, uvedeného v čl. 3 písm. d) prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/1345, byl zákon č. 136/2020 Sb. ([10]) (v případě sociálního zabezpečení) a zákon č. 134/2020 Sb. ([11]) (v případě zdravotního pojištění). Stát na sebe převzal povinnost platby odpovídajících měsíčních odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění splatných osobami samostatně výdělečně činnými v období od března do srpna 2020. Ačkoli program skončil v srpnu 2020, musely být v roce 2021 vyplaceny dodatečné částky v důsledku vypořádání souvisejících se zálohovými platbami uhrazenými osobami samostatně výdělečně činnými v roce 2020. Toto opatření sestává z ušlých vládních příjmů, které lze pro účely provádění nařízení (EU) 2020/672 považovat za rovnocenné veřejným výdajům.

([3]) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 143 ze dne 23. července 2004.

([4]) Zákon č. 159/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti s krizovými opatřeními v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 59 ze dne 14. dubna 2020.

([5]) Zákon č. 461/2020 Sb., o kompenzačním bonusu v souvislosti se zákazem nebo omezením podnikatelské činnosti v souvislosti s výskytem koronaviru SARS CoV-2, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 189 ze dne 13. listopadu 2020.

([6]) Zákon č. 95/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2021, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 38 ze dne 26. února 2021.

([7]) Nařízení vlády č. 154/2021 Sb., ke kompenzačnímu bonusu pro rok 2021, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněné ve Sbírce zákonů č. 60 ze dne 31. března 2021.

([8]) Nařízení vlády č. 188/2021 Sb., o stanovení dalšího bonusového období kompenzačního bonusu pro rok 2021, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněné ve Sbírce zákonů č. 79 ze dne 7. května 2021.

([9]) Zákon č. 519/2021 Sb., o kompenzačním bonusu pro rok 2022, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 226 ze dne 23. prosince 2021.

([10]) Zákon č. 136/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 48 ze dne 27. března 2020.

([11]) Zákon č. 134/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 48 ze dne 27. března 2020.

(9) Právním základem „ošetřovného“ pro osoby samostatně výdělečně činné, uvedeného v čl. 3 písm. e) prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/1345, byla usnesení vlády ze dne 19. března 2020 č. 262 ([12]), ze dne 26. března 2020 č. 311, ze dne 31. března 2020 č. 354, ze dne 4. května 2020 č. 514, ze dne 18. května 2020 č. 552, ze dne 16. října 2020 č. 1053, ze dne 30. listopadu 2020 č. 1260 a ze dne 10. května 2021 č. 446 a § 14 zákona č. 218/2000 Sb. ([13]), o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, který se vztahuje na osoby samostatně výdělečně činné v zemědělské a lesnické prvovýrobě, a § 3 písm. h) zákona č. 47/2002 Sb. ([14]), o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů, který se vztahuje na všechny ostatní osoby samostatně výdělečně činné. Program kompenzuje ušlý výdělek osob samostatně výdělečně činných v důsledku potřeby vykonávání péče o děti nebo o osoby vyžadující péči z důvodu uzavření zařízení péče o děti a zařízení sociální péče. Denní výše podpory byla stanovena na 424 CZK v březnu 2020 a 500 CZK v období od dubna do června 2020. Program byl prodloužen v období od října 2020 do května 2021, kdy byla poskytována denní podpora ve výši 400 CZK.

(10) Česko splňuje podmínky pro žádost o finanční pomoc, které stanoví článek 3 nařízení (EU) 2020/672. Česko předložilo Komisi příslušné důkazy, že skutečné a plánované veřejné výdaje od 1. února 2020 vzrostly o 5 349 588 352 EUR z důvodu vnitrostátních opatření přijatých s cílem řešit socioekonomické dopady rozšíření onemocnění COVID-19. To představuje náhlý a prudký nárůst, neboť to rovněž souvisí s prodloužením nebo změnou stávajících vnitrostátních opatření souvisejících s režimem zkrácené pracovní doby a podobnými opatřeními, která se vztahují na značnou část podniků a pracovní síly v Česku. Česko hodlá pokrýt 215 333 982 EUR ze zvýšené částky výdajů prostřednictvím finančních prostředků Unie a 634 254 370 EUR vlastním financováním.

(11) Komise Česko konzultovala a ověřila náhlý a prudký nárůst skutečných a plánovaných veřejných výdajů přímo souvisejících s režimy zkrácené pracovní doby a podobnými opatřeními, jak je uvádí žádost ze dne 22. září 2022, v souladu s článkem 6 nařízení (EU) 2020/672.

(12) Měla by tudíž být poskytnuta finanční pomoc s cílem pomoci Česku řešit socioekonomické dopady vážného narušení ekonomiky způsobeného rozšířením onemocnění COVID-19. Komise by měla přijmout rozhodnutí týkající se splatnosti, velikosti a uvolňování tranší a dílčích tranší v úzké spolupráci s vnitrostátními orgány.

(13) Vzhledem k tomu, že období dostupnosti uvedené v prováděcím rozhodnutí (EU) 2020/1345 uplynulo, je pro dodatečnou finanční pomoc zapotřebí nové období dostupnosti. Os Období dostupnosti finanční pomoci v délce 18 měsíců poskytnuté prováděcím rozhodnutím (EU) 2020/1345 by mělo být prodlouženo o 21 měsíců, a v důsledku toho by celkové období dostupnosti mělo činit 39 měsíců počínaje prvním dnem po nabytí účinku prováděcího rozhodnutí (EU) 2020/1345.

(14) Česko a Komise by měly toto rozhodnutí zohlednit v dohodě o půjčce uvedené v čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) 2020/672.

(15) Toto rozhodnutí by nemělo předjímat výsledek případných řízení o narušení fungování vnitřního trhu, která mohou proběhnout, a to zejména na základě článků 107 a 108 Smlouvy. Rovněž nezprošťuje členské státy povinnosti oznamovat Komisi záměry poskytnout státní podporu podle článku 108 Smlouvy.

(16) Česko by mělo Komisi pravidelně informovat o provádění plánovaných veřejných výdajů, aby mohla Komise posoudit rozsah, v němž Česko tyto výdaje provedlo.

([12]) Usnesení vlády ze dne 19. března 2020 č. 262, o přijetí krizového opatření, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněné ve Sbírce zákonů č. 42 ze dne 19. března 2020.

([13]) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 65 ze dne 21. července 2000.

([14]) Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů č. 20 ze dne 8. února 2002.

(17) Při rozhodování o poskytnutí finanční pomoci byly vzaty v úvahu stávající a očekávané potřeby Česka, jakož i žádosti o finanční pomoc podle nařízení (EU) 2020/672, které již podaly nebo plánují podat další členské státy, přičemž byly uplatněny zásady rovného zacházení, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Prováděcí rozhodnutí (EU) 2020/1345 se mění takto:

1) článek 2 se mění takto:

a) odstavce 1 a 2 se nahrazují tímto:

„1. Unie poskytne Česku půjčku v maximální výši 4 500 000 000 EUR. Půjčka má průměrnou dobu splatnosti nejvýše patnáct let.

2. Období dostupnosti pro finanční pomoc poskytnutou tímto rozhodnutím činí 39 měsíců počínaje prvním dnem po nabytí účinku tohoto rozhodnutí.“;

b) odstavec 4 se nahrazuje tímto:

„4. První tranše bude uvolněna v závislosti na vstupu dohody o půjčce podle čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) 2020/672 v platnost. Veškeré další tranše se uvolní v souladu s podmínkami uvedené dohody o půjčce nebo v příslušných případech s výhradou vstupu v platnost dodatku k uvedené dohodě nebo změněné dohody o půjčce uzavřené mezi Českem a Komisí, která nahrazuje původní dohodu o půjčce.“;

2) článek 3 se nahrazuje tímto:

„*Článek 3*

Česko může financovat tato opatření:

a) program „Antivirus“ podle usnesení vlády ze dne 31. března 2020 č. 353, ve znění pozdějších předpisů, jehož právním základem je § 120 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, prodloužený usnesením vlády ze dne 14. října 2020 č. 1039 a několika rozhodnutími vlády;

b) program „Antivirus“, režim C, podle zákona č. 300/2020 Sb.;

c) program „Pětadvacítka“, kompenzační bonus pro osoby samostatně výdělečně činné, podle zákona č. 159/2020 Sb., změněný zákonem č. 461/2020 Sb. týkajícím se „podzimního kompenzačního bonusu“, zákonem č. 95/2021 Sb. a souvisejícími nařízeními vlády č. 154/2021 Sb. a č. 188/2021 Sb. týkajícími se „nového kompenzačního bonusu pro rok 2021“ a zákonem č. 519/2021 Sb. týkajícím se „kompenzačního bonusu pro rok 2022“;

d) částečné prominutí odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění splatných osobami samostatně výdělečně činnými podle zákona č. 136/2020 Sb. (v případě sociálního zabezpečení) a zákona č. 134/2020 Sb. (v případě zdravotního pojištění);

e) „ošetřovné“ pro osoby samostatně výdělečně činné podle usnesení vlády ze dne 19. března 2020 č. 262, ze dne 26. března 2020 č. 311, ze dne 31. března 2020 č. 354, ze dne 4. května 2020 č. 514, ze dne 18. května 2020 č. 552, naposledy změněné a prodloužené usnesením vlády ze dne 10. května 2021 č. 446, a podle § 14 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, který se vztahuje na osoby samostatně výdělečně činné v zemědělské a lesnické prvovýrobě, a § 3 písm. h) zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů, který se vztahuje na všechny ostatní osoby samostatně výdělečně činné.“

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno České republice.

Toto rozhodnutí nabývá účinku dnem oznámení příjemci.

Článek 3

Toto rozhodnutí bude zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne 25. října 2022.

Za Radu
předseda
J. SÍKELA